

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMÉGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMÉGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfölül 2 fillér, megjelölt hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfölül 2 fillér, megjelölt hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfölül 2 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BÉTECH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtatás és könyvkötés üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érkező közlemények, előzetesek és hirdetések intézendők.

— Kéziratok nem adtnak vissza. —

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 korona.
Fél évre 4 " "
Negyed évre 2 " "
Külföldre egész évre 12 " "
Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjejz. zónák 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Állatbiztosítás szövetkezeti alapon.

(B.) Élénk örömmel vettük tudomásul a földmivelési kormányzat egy újabb üdvös intézkedését, mely hivatva van a nemzet közvagyonának egy tetemes részét képező állat-állomány biztosításának eszméjét népszerűvé tenni.

Más államokban, melyeknek élén e téren Németország jár, már éveivel ezelőtt alakultak részvénytársasági alapon állatbiztosítói Társaságok, melyek azonban rövid egy-két évi működés után, leküzdhetetlen nehézségek folytán arra a tapasztalatra jöttek, hogy csakis a szövetkezeti alapon szervezett állatbiztosítás prosperálhat s kizárólag ezulon fejthető ki eredményteljes működés.

Kivételesen ezuttal nem a saját kárunkon okulva, alakult két év előtt Budapesten a „Magyar kölesönös állatbiztosítói Társaság, mint szövetkezet” — mely ugyan az előttünk álló példákól merítve tapasztalatait, a lehelyesebb s életképebb alapon szerveztett, sajnos mindeddig nem fejthetett ki oly működést, mely — tekintve az ügy fontosságát — remélhető volt.

Ezen állatbiztosítási eszme népszerűsítését s közvetve az állattulajdonosok érdekeit megvédendő azon veszteségekkel szemben, melyek őket az állatok betegsége, balesetek, járvány stb. ből származó bajok folytán érheti — célozza a földmivelési miniszteriumnak az állattenyésztési felügyelőségekhez beérkezett körrendelete, melyben értesíti a felügyelőségeket, hogy az ez év folyamán köztenyésztésre kiosztott községi apaállatokat bármintemü belvét járványos betegségből eredő elhullás vagy kényszerű elvételére is saját költségére terhelje az említett szövetkezetnél a községek jávára biztosította.

Egyidejűleg megküldte a biztosítás feltételeit s az esetleg bekövetkező káresek alkalmazásával eszközözendő eljárások részletes ismertetését, azon czélból, hogy azokat a felügyelőségek a kerületükbe tartozó községeknek megküldve, teljes tájékozottsággal legyen szereshető.

Oly tanujelét adta ezáltal ismét földmivelési kormányzatunk közgazdasági viszonyainak előbbrevitelében való törekvésének, mit csak a legnagyobb elismeréssel és köszönettel fogadhatunk s reméljük, hogy siker koronázza működését azáltal, hogy állattartó gazdáink saját jól felfogott érdekeikben is sietnek a kínálkozó alkalmat felhasználva, állataikat biztosítani.

Végül, hogy mily óriási összegről van szó csak mádon a köztenyésztés apaállatok biztosítottak, tájékoztatásul szolgálhat, hogy a segevári állattenyésztési felügyelőség ez év folyamán 94,000 (kilencszáznegyven) K értékben helyezte el apaállatokat az s országban 20 felügyelőség működik kisebb-nagyobb eltéréssel.

Közegészségügyi reformok.

A M. N. írja: A közegészségügyi szolgálat államosításáról kidolgozott javaslat fekszik a belügyminiszterium előtt. Most pedig a részletes költségvetés kiszámításával foglalkoznak, mely az államosításhoz szükséges. A közegészségügyi javítása tekintetében a legsürgősebb teendő, hogy azokat a vidékeket ellássák orvosokkal, hol napi járó földekre nincs orvos, mert az illető vidék alacsony műveltsége, lakosságának szegénysége miatt a magánygyógykezelést folytatni ott nem tud. Az orvos nélkül szülőködő vidékeknek orvosokkal való ellátásával viszont segítve lesz a gyakorló-orvosok társadalmi baján, egyes helyeknek orvosokkal való zsufoltságán. Nehol a városokban ugyanis sokkal több orvos van, mint szükséges lenne és így azok csak tengődvé élhetnek. A kidolgozott javaslatok közül azt ajánlják legsürgősebben elfogadásra, mely a körorvosok államosítására vonatkozik és amely szerint az állami szolgálat összekapcsolható lenne a magánorvosi gyakorlattal. Az állami körorvos az államtól kapna bizonyos összegű létszámot. Ezért az állami körorvos tartoznak elatni a közegészségügyi, közegészségrendőri közszolgálatot (hivatalos vizsgálókat a kóros-mákban, piacokon, kutak, épületek stb. körül) Ezenkívül a körorvos magánygyógykezelést folytatna a szabályrendelettel megállapított díjtételek mellett. A körorvosi körhöz tartozó községek esetleg még természetbeni lakást adnának az orvosoknak. De a szegény községek lehetőleg kimelni akarják minden orvosi költségektől. Csak ha önként fizetni képes a beteg, díjazza majd az orvost, lehetőleg alacsony díjtételek mellett, mert ezen tervezett javaslatok szerint a körorvos évi fizetése 1200—2400 korona között változik, aszerint, amint magánygyógykezelés után kisebb, vagy nagyobb jövedelemre számíthat. Az orvos megjelölési minimuma ekként biztosítva lesz. Szolgálati érdemek jutalmazásaképpen pedig a körorvost jövedel-

mezőbb helyekre helyezik át. A községi és járási orvosi intézmény, illetőleg ezen közegészségügyi közigazgatás egyelőre megmaradhat, amint most van. A körorvosi intézmény államosítását azonban a legelső és sürgős intézkedésnek tartják. Ez irányban nemsokára végleg döntenek.

A tisztviselők kijelölésének joga.

Felmerült kételeg alkalmazásból határozatlag kimondta nemrég a közigazgatási bíróság, hogy arra nézve, hogy a községekben rendszeresített segéd- és kezelőszemélyzet alkalmazásánál kit illet meg a kijelölés és a választás joga, az irányadó elveket tartalmazó vármegyei szabályrendelet vagy ilyennek hiányában a község által saját kezdeményezésére alkotott szervezési szabályrendelet az irányadó. Ha ily szabályrendelet nincs, a kijelölésre nézve alkalmazandó az 1886. XXII. t. cz. azon általános rendelkezése, hogy a kijelölés joga a képviselőtestületet, a választás joga pedig — miután a kijelölést és a választást ugyanegy szerv okserien nem gyakorolhatja — a választó közönséget illeti. — A körjejzőségeknek alkalmazott segéd- és kezelő személyzetre nézve, mivel ezeknek a körhöz tartozó községek képviselőtestületeinek egyetemes gyűlésén kívül más közös választószervük nincs, választásra hivatott közegül csakis ezt az egyetemes gyűlést lehetett kijelölni, s ugyancsak azon év szem előtt tartása mellett, hogy a kijelölést és a választást ugyanaz a szerv okserien nem gyakorolhatja s a törvény ama rendelkezésére való tekintettel, hogy az ugyanezen gyűlés által választott körjejzőségre nézve is a kijelölés joga a tisztújító szök elnökét illeti, valamint az általánosan kifejlesztett gyakorlatnál fogva is a tisztújító szök elnökét kellett olyanul megállapítani, akit a kijelölés joga megillet.

Világnapló.

Hórvát és dalmát háborúság tört ki Rómában. Nem inog meg bele az európai egyensúly, mert csak egy hospicium miatt kaptak hajba. Ugyanis a pápának egy buliája elreudelte, hogy a Rómában levő régi illir kolostor, az ugynevezett San Girolamos-intezet nagy hórvát papnevelő intézette a akittassék át. Az isztriai és dalmát olaszok erre felbőszülve meghaganták és elfoglalták az intézetet, mire az illir kongregáció rektora a dalmátok ellen lakásértés miatt feljelentést tett. — Egyik nagyobb német újság Szófiaából érdekes okmány birtokába jutott, a mely a macedónok és arnótak eddig ismeretlen volt terveit tükrözi híven vissza. Ezen okmány szerint — melyet 8 macedón és 8 arnóta írt alá — Törökország északi részét két nagy autonóm tartományra akarják átalakítani; melynek egyike Macedonia, másika Albánia lenne egy főkörmányzó alatt, mely főkörmányzó állásra az okmány szerint Ferencz Jozsef battenbergi herceget ajánlják. — Szenzációt keltett egyik fővárosi lapban megjelent azon hír, hogy

a szeptember elején összeülő országgyűlés már ugyan e hó 9-én ő felsége a király által berekesztetik s volt is lap, mely e hirt merő kombinációknak voltott. Mindazonáltal az országga röpitett hír valóban bizonyult, mert külpolitikai tekintetek teszik kívánatosra, hogy az országgyűlés mielőbb berekesztessék, hogy az új országgyűlési ciklusra minél hamarabb összeüljön az új országgyűlés. Ezért e hó 9-én az országgyűlés lényeg feloszlik s az új választások szeptember hó 10 től kezdődőleg 30 nap alatt úgy fognak megejtetni, hogy október hó 19-én az új honatyak már tanácskozásra fognak összegyűlni. — Kipattant, hogy Csuo herceg a kínai engesztelő küldöttség vezetője mert vesztéget Bazelben mindez ideig. A német császár azt követelte, hogy a fogadás alkalmával a herceg ugyanazon tiszteletet tanúsítsa vele szemben, mint a milyen hasonló esetben a kínai császárt illeti. Ez pedig abból állott volna, hogy Csuo herceg a német császár előtt leborulva 3-szor érinti homlokával a földet s azonkívül 9-szer meghajítja magát előtte. Ezt tenni meg vonakodott a herceg, mert ezzel a dolgot oly szinben fűtetné fel, hogy a kínai császár a német császár hübérese. Szeptember 2-ről kelt értesítés szerint azonban ez az akadály elhárított és Csuo herceg Berlinbe elutazott. **Erónikás.**

Az eszményiség.

Lekopik a nemesebb gondolkodás zománca a létért való marakodásban. Mig az ember földi javakban meggazdagodik, a lelkiek megrozsdásodnak, élvezzük mód nélküli a műveltség tengernyi áldásait, felhabzsoljuk gyorsan, ami felhabzsolható és elnyűtt idegekkel rohanva milliónyi porszem társaságában a bizonytalanság örvénye felé. Egyetlen dolog van, ami a hétköznapság árnyából kiemeli az embert és feléje ragyog: az eszményiség.

Ma az ember eszményiség nélkül nem bírja megpillantani és megérteni a fényt, mely nem a véges világból való? Hivány darabja a föld körgének, melyből kiköltözött a mindenség lelke; silány sírhüvely, lakhelye minden sötétségnek, aljasságnak és nyomornak. Boldogtalan az ember, ha elveszti hitét a magasabb vezérsíllagokban s az örökkévalóság élő fájáról leszakadva, az eszményiségtől nem kisérvé, lebul a kétségbeesés sötét mélyébe, mely több és borzasztóbb mint a halál.

Mert kezdettől fogva csak azok boldogok, akik hisznek s csak azok nyomorultak, akik

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCSÁJA.

Udvarhelyvármegye története.

A legrégibb időtől 1849-ig.

Írták: **Jakab Elek és dr Szádeczky Lajos.**

Budapest. Athenaeum. 1901.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcaja.)

Figyelemreméltó az ós-székely nemzeti kormány szervezete is, a mint azt Szabó K. a kr. után magyarázza; mesét egészítve ki teremőkepezelettel. De így jár el az ós-székely bíráskodást és igazságszolgáltatással általában. Itt oly szabatos és koncentrikus egymásfölkött álló „föllebbezési széklet” különbözött meg, mely becsületére válnék a modern francia vagy angol igazságszolgáltatásnak! Csaknem ily tökéletes alakúva konstruálja meg — igaz ugyan, hogy ósrómai minta szerint — az ós-székely hadszervezetet és hadrendet, melynek eredménye gyanánt kimondja, hogy az „összes nemzeti hadsereg száma 36 000, fele lovag, fele gyalog vitézből (Milités) állott.” A szám nagyságától azonban, különösen Kézai és Turóczi 3000 székely települő adataira gondolva, maga is megretten és mint szokta: a kr. egy sor adatához egész oldalas commentárt ír.² De hiában ir commentárt Szabó K., a tényleges és hiteles adatok, a miket a Nádasdy és Telegdi-fele codexek Zsigmond idejéről föntartottak, mesévé zsurgorítják az ő 36 ezer katoná létszámát. Ezek szerint a székelyek és szászok egyesített hadilleteke Zsigmond idejében összesen 4000 emberből állott.³ E számadat igaz, hogy későbbi korból való, de ebből egy előbbi korra következtetve, józanul ennél magasabb számot nem képzeltünk.

Visszatérve a kr.-ra, azt feledékenység és következtelenséggel is méltán valóhatni. Nevezetesen a Szt. László kir. korában élt Sándor István nejét Szilvási

Erzsébetnek írja, holott előbb a XI. sz.-ban elt mindkét Sándor családból való István nejüket külföld-ről hozott leányokat mond.¹

Különbön is lépten-nyomon valótlanságokkal, fordítésekkel, képtelenségekkel találkozunk benne. Így I. (Szent) László Sándor Istvánnak adományozza Törsvárát, holott hiteles adatok szerint azt Ditrik (Theodoricus), a német lovagrend nagy mestere, több mint egy századdal később, csak 1211 táján építette.² Ez esetben nyilvános valótlanságot ír, a következő állításból is ki ri a hazugság: Budavárának Szt. László idejében való állítólagos lerombolása után I. Gejzának idősebb fia, Kálmán kir.-unk bátyja — lesz, az összes székelység első vezérévé.³

Apróbb, hamis szószármaztatásokban a esiki krónika is gazdag, ezeket mellőzve, csak egyet a legnagyobbat és legjellemzőbbet hozom föl.

A kr. szerkesztői Rogerius szicíliai gróf (kinek Busilla leányát Kálmán királyunk vette nőül) czimét: Siculorum gloriosus Comes-t „együgyűségökben” s z é k e l y i s p á n n a k fordították s — e gombhoz kabátot varrva — a következő otrombán nagyzóló mesét költöttek. „Ez időben D r u s i l l a (Sándor) I s t v á n l e á n y a, Kálmány László nemes férfiúval a hét erdő földének közepében László király várában lakodalmat ültött, s midőn itt a kehelyt Drusillának nyujtsák, hogy igyék belőle, egy férfi a kis rabonbanok maradekából azt kiragadta, de István mint azon egész Bourzon föld ura, őt keresztül szurta és senki többé nem merete a poharat kiragadni.” Történt ez Szent László király és fia a Kálmán László jelenlétében, ennek Drusillával tartott lakodalmán.⁴

A krónika — ugy látszik 1039-ben — Sándor István leányának esküvőjéről szólva, azt, a többek közt Busson-nal, Zandirhám-nak „száz éves legkisebb fiával” kísérteti el a Szeret folyón tulra.¹

¹ Szabó u. o. 100.

² U. u.

³ U. o. 101.

⁴ Szabó u. o. 103. k. l.

⁵ Monographia 103. l.

Ez a száz éves apa által nemzett száz éves legkisebb fiú és ugy látszik az egész család, alighanem rokonságban áll a hindu történet egyik fényes királyi alakjával, „a kinek napjai valóban — szintén — elég hosszúra nyúltak e földön, mert két millió éves volt, midőn királlyá lett, 6,300,000 évig uralkodott, leköszönt és még 100,000 évig élt.”²

De a kiváló Sándor családnak nemcsak férfiai, hanem nő tagjai is mind kitanúk, mind kitanúk. Sándor István özvegy Erzsébet a Bela király által (?) férjének adott Töröcsvár vidékének 200 fejedelmekkel küzdött a rablók ellen s ösöt lölvé, a hatodik keze által esett el. Ez az egyik. „A másik ezen özvegy fiának, ugyancsak Istvánnak neje Apolló Görög maradeka Anna, ki topliceai lakát 300 rablót ellen, 200-at lölvé s a többi megszalasztva, hősileg védte s 50 fejedelmekkel a gimesi földön a rablók ellen hasonló szerencsés hadjáratot tett. Ennek férjét István 300 örökös alattvaló vitézeivel a tatárok ölték meg s fejt levágvá testét, a Küküllőbe vetették Budvár romjai mellett, melyet a tatárok dühös hada tett semmivé László (szent) király idejében, k i m a g a i s megzsalasztott.”³

Vajjon kell-e a krónika hiteles és becses — mert egyedüli — adataihoz commentár? S folytassam-e annak további ismertetését, mert vannak ám még abban más turesa, csodás és mesés helyek, a melyet ezek dacára is — vagy talán éppen ezektől? — Szabó K. „egyik legbecesebb östörténeti forrás”-nak állít. Am Szabó egyoldalúan és elfogultan jár el nagy tudományával, mellyel ha a szövegben bárhol is hibát, botlást, lehetlenséget lát: azt rögtön magyarázza, javítja, igazolja, helyesbíti. S teszi ezt annyi tudással és oly ügyesen, hogy el is hisszük neki, miszerint Ő jobban tudta volna a krónikát szerzőnél — megszerkeszteni. Állítás azonban, még az ő kezessége mellett sem fogadhatjuk el! Méltán sóhajt föl Bartal Szabó krónika védelmét olvasva: „Mily szép találegony ész! gondolám magamban az első olvasáskor, mily terjedt tudomány!

¹ Buckle i. m. 166. l. 217. jegyz.

² Szabó u. o. 106. l.

mind ezekhez mennyi dialektikai finom ügyesség! Mit, gondolám magamban, mit teremhetett volna mindent ily gazdag tehetséggel a magyar literatura nagyobb di-csőségére azon idő alatt, míg ezen magának önkényt tett feladattal foglalkozott, hogy egy már első tekintettel is némely tudományos egyének által furcsának, mások által egyenesen kohlománynak nevezett krónika hitelessége védelmében tegyen ki magáért, még pedig minden áron. . . . S azért írta, hogy Szabó Károlyban „a történetbúvárt s komoly itész a krónika ügyvédétől legjobb hiszem-mel s loyális kímélete tanúságát különböző-teti meg.”⁴ De mi azt hisszük, hogy hiában való volt Szabó K.-nak e kr. hitelességet beigazolni megkísértés minden tudománya, esze, dialektikája; hiában, hogy hi-telessége ügyvédjeit csapott fel: a történelmi kritika „kohlománynak”, „férczműnek”, „csalogató syreuhang”-nak, „famosus badarságok”-nak (Szádeczky) tartja azt s az újabb történezszek még arra sem tartják érdemes-nek, hogy czáfolatába vagy éppen bírálatába boesát-kozzanak.

Es erre a kohlománynak, férczműre, badarságokra alapította Jakab E. azt a büszke szép épületet, melyet Udvarhelymegye Monographiájának alkotnia kéne!

A székelyek östörténetének ez a fő kuforrása nem még a komolyabb alapon épülő Árpád és Anjou házi királyok korában is, mint megdönthetetlenre hivatkozik arra. S hivatkozik oly biztossággal, minden-kétyelt kizáró módon, mintha az ő bizonyítékai nem is csak feltétlen (apodictikus) bizonyítékok, hanem minéjárt szükségképiek (assertorikus) lennének.⁵ Ez pedig mir nem ¹ Monographia 191. l.

járja sem egy komoly tudós írótl, sem egy oly tudományos műben. S ugy véljük, hogy az ismertető csak kötelességet teljesít akkor, midőn a figyelmet arra hívja föl, hogy Jakab E., mint vezetőnk, nem megbízható alapon jár, s az olvasó ne jöhisszeműleg fogadja el adatait, okoskodásait, hanem csak önmaga által gyakorolt szigorú kritika után.

A komoly történetírónak nem szabad problema- ¹ Szabó u. o. 164. l.

üzlet
Főtéren
házbán.)
közönséget, hogy
Székely-Udvar-
hol is naponta
minden czukrá-
s minden ünnepi
tett törtéket ké-
partfogását kérve,
szetelettel:
nst György
keres-
helyezése.
gyermem közönség-
et a Kőncz-féle
Szent-Ferencz
okzatávszem-
othelyiségébe
át.
yánffy Gábor.
AJOS
DISZMÜBÁDOCOS
vágó munkálatait, u.
eska fedelek javítását
eben minden bádgos
ezikk-k, konyhaeszkö-
Videki megrendelések
lása a megrendelések
sígáról és szőlőságá-
bb megbízást kér
bádgos mester,
helyt.
Kezeskedik
tűnő minősé-
gért,
rendkívüli
tűs árak mellett.
Videki
megrendelések a
gponatosban
szközöltenek.
R
gazai ipart.
xy Akos
és nyerges
helyt (szemben a
minden e szakmába vágo
et is kielégítő munkáit,
és szekeret, nyergék,
képkéret-aranyozások,
b. elkészítését. Javítások
eki megrendelések gyors
sítetnek. Régi kocsikat
esettel készpénzen meg-
ygen és bérmentve külö-
zönség szíves lazaftas
tiszelettel!
észmarky Akos,
nyerges és kocsigyártó.
munka! Olcsó ár!
TER kovács
mester
Kossuth-u. 74.
rt tart legjobban el-
készített és leg-
tűnő modern
KBÓL.
serél, vagy kijavít a
kivitelben és olcsó
mellett.

hitüket elvesztették. S tartozék az ember bármelyik vallás buzgó hívei közé, vagy vessen el az ember magától a legmagasabb hatalmak földi szimbólumát; a tudás világába menekülve, Isten létezését is megtagadva, csak visszafordul tekintete mindig még a földgyomrából is a szférák fölé, hogy az elveszített eszményt megtalálja, mert a tudás fátylainak gyöngye fényével nem vesztetheti el ragyogóbb eszményeit.

E kor mindennek csak hasznát keresi és az eszménység mindenemű fékét elutasítja magától, bárhonnan jöjjön is, mivel akadályozza élvezetét. Ma nincs eszménység, vagy legalább is kevesen vannak kikben él az ideál. Pedig néhány évtizeddel előbb is az eszmények nagy lánggal égő csillagai ragyogtak az eszménység égboltozatán. A haza eszménység, vagy legalább is szabadság eszménye milliók szívét képzeltelentlen szenvedéllyel töltötte el. Az egyenlőség eszménye is mint egy üstökös vonult át a mult század égboltozatán. A humanizmus eszménysége is velük volt, beköltözött a gazdagok lelkeibe, hogy a szegénységnek is jusson helye a társadalom terített asztalánál. Hol vannak ma az eszmények? Schol. Hol a magasság és a fény az irodalomban? Emelkedettség a művészetben? Tisztaság a becsületben, a szerelemben, az életpályában most? Hol a mocsoftalanság a szívekben?

Szürke, szennyes realizmus uralkodik, mióta a világ elveszítette régi eszményeit, az emberiség gondolkodása ma a számításon alapszik és nem az eszmény, hanem a haszon vonza az embereket, mindegy illúzió és ideál nélkül.

De azért nem szűnhet meg az ideál művelése sem a vallásban, sem a művészetben. Hiszen nincs a földnek egy talpalatnyi területe sem, ahol eszmények ne lakoznának. A kimonodott, a vászonra festett, a márványba vésett gondolat: mind tele van az ideál csodálatos hatalmával.

A ki az eszménységet megtagadja, az szétlépi a kapcsot a föld élete és a mindenség élete közli, mert ez a kapocs is maga az eszménység. Legyen ez a legnagyobb és a legkötelesebb az emberi életben.

Utazás a Szekelyföldön.

— aug. hó.*

II.
Kovácsnáról e hó 14-én reggel többen mentünk Zagonba, hol Háromszekemeye egyetemi ifjusága Mikes Kelemen szobra javára ünnepélyt rendezett. Búszkeség lepett meg, hogy meglátom Mikes Kelemennek, annak a nagy férfinak szülőhelyét, kiről oly sokat hallottam, tanultam s kinek tettei melók is utazásra.

Az idő, mint előre is lehetett gondolni, rozsvolt; azonban ez nem tartóztatott vissza senkit: a vilékrol

* Térhiany miatt késett.

Szerk.

tikus kérdéseket, önkényes állításokat, a melyek nemcsak hogy nincsenek bebizonyítva, de a melyek — a dolog természeté szerint — egyáltalában be sem bizonyíthatók, sőt még a valószínűség látszatával sem bírnak, kétségtelen historiai igazság gyanánt venni, adni, hirdetni. Ellenben kötelessége az általa fölismert, avagy csak előtte föltétlő gyanuokra olvasói figyelmet felhívni, kritikáját ráirányítani. Mi lesz különben, ellenkező eljárás mellett, a történelem tanulságaiba, igazságaiba vetett hitünköl, mikor mindegyre kételkedve kell kérdeznünk: mi az igaz, mi nem?

A milyen gyanu nélküli hittel épít Jakab a csiki kr.-ra, épp ilyen ketely nélküli biztonssággal hirdeti a szekelyek hűneredetiségét. Azt kellene hinnünk, hogy az ő ellenzetet nem turo h i t e a mit vall és a mit hirdet, biztos, sokoldalú, kétséget nem engedő tények, igazságok tudásán alapul.

Szó sincs róla! Tudása a krónikákon s ezek közül is legfőként a csiki szekely kr. alapul. Már pedig láttuk, hogy mennyire lehet azokban bizni, különösen a városok, családok, népek eredetét illető kérdésekben. A csiki kr. magában álló adatait nincs ma senki, ki komolyan venné.

A krónikákon kívül legtöbbet a szóhagyományokra hivatkozik, természetesen azokra, a melyek a nemzeti búszkeségnek, a faji önértzetnek hizelegnek. Csak hogy igazodó valami lehet az a meggyőződés, a mely a szóhagyományok homokos talaján nyugszik?! Nála nem az, sőt annyira megerősödött, hogy élő hitvallásává vált!

Szerencsére a népek eredetére, keletkezésére, rokonságára vonatkozó adatok-tények nem a hit, hanem ténybeli bizonyíthatóságuknál fogv — a tudás körébe tartoznak.

A krónikák és szóhagyományok alapján Jakab a szekelyeknek hunoktól való eredését állítja, bizonyítja, s követeli, hogy azt neki elhiggyük. Am az összehasonlító nyelvészet, a meglevő történelmi adatok és észbeli conjecturák: állításának ellenmondanak s minket más alap elfogadására bírnak.

— a - d.

tömegesen jöttek a vendégek részt venni azon az ünnepélyen, a mit a lelkes ifjuság tart. A falu végén felállított díszkapun átérve, a patak által előtött utakon haladtunk végig az egész Zagonon. Egyik tanító urhoz mentünk, hol már voltak nálunk nélkül is elegend; de mégis szívesen fogadtak.

A mostoha időjárás azt eredményezte, hogy az ünnepélyt — az iskola udvarán e célra épített, de az eső miatt használhatatlanná vált tágas épület helyett — az iskola nagytermében kellett megtartani. A terem zsufolóság megtelt s a folyosón is csaknem egymás hátán voltak. Különbön az ünnepély sorrendjének minden egyes pontja igen jól sikerült, a nagy bujdo-ó emléket méltósággal, kegyetlennel ünnepeltük. A program végzetével tánc következett, honnan a fellekésült ifjuságot csak a függöny mögöl belopózkodott napsugár izzt szét. Mi is hát szokorra ülve s arról még egy bucsu pillantást vetve, elhagytuk Zagont.

Visszamentünk Kovácsnára, de azt is — még egyszer a csodálatos „Pokolsár“-ba megfürödvé — oda hagytuk. Fáradságunkat kipihenve, új erőt s még egy új utitársat kapva, hazafelé indultunk. Utunk Pávan, Zabolán vitt keresztül Kézdi-Vásárhelyre, hol a város egyik-másik szépségét megnézegetve vendéglőbe térünk. Rövid időzést után Torjára indultunk s estére érkezünk oda. Egy osztályos társunkat kerestük fel s annak lecsillapodni nem akaró öröme közt vígan töltöttük el az estét. Nem sok biztatásunk után ő is egyik barátjával hozzánk csatlakozott s másnap reggel már ötre felszaporodva indultunk tovább.

Csaknem 20 kilométert mentünk a hosszú, tekerényes torjai erdőn átvezető uton, melyet szép fekvése mellett még szebbé tesz az ut hosszában végig folyó patakocská. Ennek hangja mellett az erdő fái által támasztott árnyékos ösvényeken értünk a Bálványos fűdőhöz. Gyönyörű fekvésű, pompás erdei sétányokkal ellátott hegyen fekszik a fűdő, 100 méter magasan a tenger felszínétől.

Szép kirándulási hely a Bűdös barlanghoz, a Bálványos várhoz, s a Szt.-Anna tóhoz. Mi ezeket rendre vettük.

Serpentin utakon értünk fel a Bűdöshöz, hol egy szikla alatt van a kénbarlang. 92 cm. magasan van a kén a barlang földjétől; azon felül szabadon lehet lélekezni, de azon alól — halál.

Innen a Bálványos várhoz indultunk, mely 3500 lábnyi kúpalakú hegytetőjén fekszik. A várom három oldalról hozzájárulhatatlan lévén, csak nagy kerülő utakon érhetünk el. Romjait tekintve is fölleges lehetett a vár; de belőle ma már csak egy csonka tornya áll, mit úgy látszik sem villámverés, sem az idő vasfoga nem tud megemészteni. Rég tud élte az ezer esztendő, de „ugy volt az építve, hogy örökké tartson.“ Ket öl vastagságu falai benn alig hagynak némi világosságot. Se ablaka, se aajtja nincs. Parkányán kétméteres kigyók tanáznak, melyeknek látása borzalomba ejtett. A rom tetejéről messze el lehet látni, de mi e szép kilátást a homályos idő miatt nem élvezhetjük. Torony irányába vetjük a tetőről az utat a Bálványos fűdőhöz, hol pakjainkat magunkhoz szedve, mentünk a Szt.-Anna tóhoz. 2 és fél óra alatt értünk oda járattal utakon, mindegyre az eltévedéstől felve.

Szép törpe s terebélyes tölgyfa erdőn mentünk a tóig, hol aztán már fenőfák vettek körül a tavat, a mi nem kis mértékben emeli ennek szépségét. Estere járt az idő, mikor ide értünk. A tó csendes volt, szép tükrében ki tudja mióta nézegetük magukat a magas fenők . . . ? A természet pihent. Csak a nem messze legelőző csordának hallott egyszerű-egyszer a kolompja, de az is elnémult. Félig-meddig borongva gyujtotunk tüzet a tó közepében levő kápolna mellett. Ehségünk, mely eddig ugyancsak zaklatott, egyszerre elmult. Az éj sötét lett; baglyok s más éji madarak sühoghatták szárnyaikat fejünk felett, a mi nem volt valami barátságos keltő. Átakartuk virrasztani az éjet, de nemokára elálmosodtunk. Kioltva hat a tüzet, álomra dűltünk. Bár kápolna volt a vánkostuk, álom nem jött szeminkre. Egyik ábrándozott, másik képzeltődött, szemünk be volt hunyva, de ébren voltunk. Hallottuk egy-egy vad ordítását, a másíknak sírását, a harmadiknak bömbölését s még ki tudná előszámálni, hogy miket . . . ? (Mi legalább hallottuk, ha nem is volt való.) Mikor tüzünk kialudt, akkorra „mi is megfűtünk; nem volt, a mi belől melegeit. Nagy bajjal ismét tüzet raktunk s mig felmelegedtünk, addig szerencsénkre meg is virradt.

Pitymallatok már volt bátorságunk enni s ki is pótoltuk az elmulasztottat. Aztán utra keltünk a hegyen át Tunsádra. Nem mentünk két órát sem, már ott voltunk. A fűdő megnézése után Csik-Szeredába indultunk. Egész nap mentünk anélkül, hogy valahol megpihentünk volna. Ehesen, fáradtan vonultunk át Csik-Szeredán s elkekeredve érkezünk Csik-Somlyóra, hol végre kaptunk szállást. Egy csúriben végig fekvő a szénán, pompásan aludtunk. Megérhettük másnap azt a reggelt, hogy Udvarhelyre indulhattunk. Felvilanyozva vátunk neki a Csik-Szereda mellett kezdődő nagy erdőnek. Délután 1 órakor a közepén voltunk. Itt találkoztunk a hazatérő Fekete Imre feneydi tisztelendő urral, ki meglátva minket, mindjárt tudta mi járaban vagyunk. A létön megvendéglét, társaink közül kettőt kocsiján, hármunkat pedig Oláhfalutól szekéren hozottolt Fenyédig. Ott lakására mentünk, hol ismét szívesen fogadott. Pihenés után haza indultunk, hol már nyugtalanokdva vártak. Itthon aztán nem győztünk eleget beszélni utunkról; míg egyszer beleképzelve magunkat abba a helyzetbe, a mit átélünk. Az álom elnyomott, különben ki tudja meddig beszélünk volna . . . ?

Felszegi István.

Irodalom.

Pályamutató. A „Budapesti Hírlap“ kiadásában igen életrevaló könyv jelent meg a fenti címmel. Beütrendben leír s kommentál minden pályát, melyre a magyar ifju léphet, hajlamai, tanulmányai s életviszonyai szerint. A fiatal ember sok pályáról nem is tud; elemi dolog tehát, hogy megismerje azokat az életpályákat, melyek közt válogathat. Ezt a célt szolgálja ez a könyv, melyben természetesen a kevésbé ismert pályák vannak legbővebben ismertetve, valamint azok, melyek legbiztosabban és legtöbb embernek adhatnak kegyeret. A könyv okos előszavát minden pályaválasztó ifjunak megisziveltésre ajánljuk. Az izléses kiállítású, erős kötésű, vaskos kis könyv ára csak két korona.

Különfélék.

— **Erzsébet királyné** halálának harmadik évfordulóján, e hó 10-én (kedden) az ország összes templomaiban gyásztiszteltetlet tartanak. A helybeli plebánia templomba d. e. 9 órakor kezdődik a requiem, melyben az összes hatóságok és testületek résztvesznek.

— **Heltai Ferencz** dr. az oklándi választókerület szabadelvű párti népszerű országgyűlési képviselője — mint levelezőnk értesít — a napokban kerületbe érkezett s állandóan ott is fog tartózkodni a közelgő választások befejeztéig. Levelezőnk egyuttal azt is megjegyzi, hogy az egynehány fővárosi lapban megjelent azon hír, mintha Heltai az oklándi választókerületben életbe lépte miatt, jelenlegi képviselői tisztere nem reflektálna s azt jövőre elfogadni nem óhajtaná — minden alapot nélkülöző koholmány. Heltaihoz öszintén ragaszkodik a kerület s ő ezt a ragaszkodást megbeszülte a multban s méltányolni tudja a jövőben.

— **Uj kórovos.** A szenteszébeti kórovosi állásra Szabó Károly drt választották meg egyhangulag.

— **Nagy János áll. méhtenyésztési szaktanár** f. hó 19-én Szekely-Keresztúrott a tanító-képző intézet méhesében az okszerű méhtenyésztés köréből gyakorlati előadást tart, mire az érdeklődők meghívottak.

— **Esküvő.** Kovácsy Albert dr. helybeli tekintélyes ügyvéd tegnap délután tartotta esküvőjét Lestyán Juczikával városunkban.

— **A beiratások eredménye.** A helybeli iskolákba a beiratások legnagyobb részben teljesen befejeződtek. Nem tartjuk érdekeltelnek azok eredményét a következőkben közölni: A róm. kath. főgymnasium I. o. 65, II. o. 52, III. o. 44, IV. o. 36, V. o. 32, VI. o. 20, VII. o. 25, VIII. o. 19, összesen 293; az ev. ref. kollegium I. o. 44, II. o. 33, III. o. 49, IV. o. 39, V. o. 23, VI. o. 25, VII. o. 24, VIII. o. 23, összesen 260; a kir. főreáliskola I. o. 22, II. o. 21, III. o. 21, IV. o. 22, V. o. 19, VI. o. 15, VII. o. 17, VIII. o. 12, összesen 149; az állami kö- és agyagipari szakiskola I. o. 21, II. o. 11, III. o. 11, IV. o. 7, összesen 50; az állami felső leányiskola I. o. 40, II. o. 31, összesen 71; az irgalmas nővérek vezetése alatt álló róm. kath. leányiskola előkészítő osztályába 33, I. o. 64, II. o. 32, III. o. 33, IV. o. 19, V. o. 13, VI. o. 20, összesen 214; az ev. ref. leányiskola I. o. 24, II. o. 20, III. o. 17, IV. o. 18, V. o. 13, VI. o. 10, összesen 102, a szent Ferencz-rendi szerzetesek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskola I. o. 16, II. o. 25, III. o. 20, IV—V. o. 19, összesen 80; a városi községi jellegű elemi fiúiskola I. o. 52, II. o. 61, III. o. 41, IV. o. 39, V. o. 12, összesen 205. Az összes iskolákban együttesen 1424 tanuló iratkozott be a tegnapi nap délig.

— **Baczó Mózes,** a szászvárosi ev. ref. egyház új lelkesze aug. 28-án esküdtő örök meglétő Vékony Margitnak, dr. Vékony Albert és neje Németh Irma bájos és kedves leányának. A polgári kötést a kis-jenői (Arad megye) járás főszolgabírája, Csukay Domokos végezte, az egyházi áldást pedig diszes közönség és a mindkét részről való nagyszámu családtagok jelenlétében Baczó Lajos, bethfalvi lelkes, mint a vőlegény rokona, adta az ifjú párra az erdőhegyi ref. templomban.

— **A vármegyei igazoló választmány ülése.** Sz. 5—901. ig. v. Hirdetmény. Udvarhelyvármegye igazoló választmánya, a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok 1902-ik évre érvényes bíró névsorának megállapítása s az e tárgyban beérkezett kérések elbírálása céljából f. év szeptember hó 9-én d. u. 3 órakor a vármegyei ház kis tanástermében ülést tart. Erről érdekeltek azon megjegyzéssel értesítenek, hogy azon megjelenni s érdekeik védelmére felszólalni jogukban áll. Szekely-Udvarhelyt, 1901. évi szeptember hó 3-án. Dr. Nagy Samu, igazoló v. elnök.

— **A székelység érdekében.** Benedek Elek kiváló székely írónk e hó folyamán Győrffy Gyula orsz. képviselő társaságában átveszi a Magyarországi czímű Budapestben megjelenő napilap szerkesztését. Céljük az, hogy a központon legyen egy oly napilap, mely a hazai és külföldi fontos események hírladása mellett, állandóan, napról napra foglalkozzék a székelység mindennemű dolgával, ébren tartsa az érdeklődést a „székely kérdés“ iránt, egyzóval: minden tényezőt megmozgasson a székely népi erkölcsi és anyagi megújulásának érdekében. E nagy feladathoz segítségül hívja nemcsak a Székelyföldön, de az ország minden részében élő, tollforgató székely embereket. Hisszük és reméljük, hogy minden igaz székely nemesak tollal, de anyagi támogatással is sietni fog a nemes és valóban szükséges cél megvalósításához. — A székelység különleges viszonyai, elhagyatottsága feltétlen gyámolítást követel. Székely testvéri egyetértéssel fel kell tárjuk nem, vagy tévesen ismert bajainkat. A szenzációt hajhászó, magyar fajunkkal alottamban folyton rágódó, belértek nélküli lapok helyett, pártoljuk tehát azokat, melyek minket, a Mi ügyünket becsülettel és igazán szolgálják. Benedek Elek és Győrffy Gyula, — ugyzóval — „a ze-

kés szekelyek“ neve elég garancia, hogy a „Magyarország“ a Mi ügyünket valóban híven fogja szolgálni. Pártoljuk tehát.

— **Az U. G. E. választmányi ülése.** Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya f. hó 10-én d. u. 3 órakor a vármegyei ház kistermében ülést tart, melyre a választmány tagjai ezennel meghívottak.

— **Halálozás,** Bíró Andrásné gyepesi László Anna, Bíró András mezőbándi ev. ref. papi fiatal neje aug. 31-én életének 28-ik évében, boldog házasságának 5-ik évében kínos szenvedés után jobblétre szenderült. Halálát férjén kívül öt kis gyermek: Erzi, Annuska, Bendi, Laci és Jóska; valamint gyepesi László József unitárius gym. tanár, mint apa; özv. Bíró Sándorné és családja, mint anyós; Bartha Miklós orsz. gyűl. képviselő és neje, Bartha Gergely és családja, mint nagybátyjai: Szekely László m. kir. honv. százados és neje, gyepesi László Rózsika, Lengyel Samuné és gyermekei, mint testvérei; Bartha Póli ferj. Adám Dénesné nyug. táblabíróné, mint nagynéje gyászolják.

— **Figyelmeztetés.** A helybeli alsófokú ipar- és kereskedő iskolába való beiratkozások f. hó 8-án (vasárnap) d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig; 9-én (hétfőn) d. u. 3—5-ig és 10-én (kedden) d. u. 3—5-ig fognak megtörténni a községi iskola helyiségében. Figyelmeztetnek az iparos mesterek és kereskedő főnökök, hogy a megjelölt időben tanoncaikat okvetlenül irassák be, egyébként a késedelemzők pénzbírsággal fognak sújtani. Próbaéves tanoncok is beiratodgók. Azok a tanoncok, kik a 3-ik osztályt sikerrel végezték, de még tanoncz-kötelezettségben vannak, rajzóra járni kötelesek. — Az igazgatóság.

— **Erzsébet királyné halála** évfordulója alkalmából felemlítjük, hogy a homorodalmi cseppkő barlangban, az emléktábla feliratos márványlapját e hó 5-én, a barlang sajátos természeti viszonyainak megfelelő módon beoerítve, helyreállította Huber Antal, helybeli kö- és agyagipariskola derek művezetője. Kriza Sándor n.-almási ig.-tanító, mint a „Tanító-Egylet“ kiküldöttje jelenlétében. Az „Erzsébet Emléktábla“ márványlapja, mint a felirat szövege, azonos a régivel. Az újra beállított költségeit néhány korona erejéig a megyei tanítóegylet pentára hordozza, de az értékes márványlapot, ennek kidolgozását a szakiskola igazgatóságá minden költség felszámítása nélkül eszközölte, miert halás elismerés is érdemel. E hírtünk átvételére felkerjük összes lapjainkat T. szerkesztőt, kik annak idején az emléktábla megrongálásáról lapjaikban megemlékeztek.

— **Egészségi, erkölcsi és illemszabályok az iskolában.** Az „Udvarhelymegyei Tanítóegylet“ Udvarhely járási fiökköre, mult tanév alatt tartott három fiökköri ülésein vitatta és tárgyalta azon fontos kérdést, hogy eléggé biztosítva van-e a jelenlegi tanítási rendszer mellett az erkölcsi élet fejlesztése. A gyűlés minden tagja oda nyilatkozott, hogy a morális élet fejlesztésére az iskolának nagyobb szerepet kell a jelenleginél juttatni, miöl kifolyólag egyhangulag kimondotta, hogy a jelen tanévben Vadai József „Tanítók vezérkönyve“ és a Ruttkay Sándor „Egészségi, erkölcsi és illemszabályok“ című könyvek alapján, az egészségi, erkölcsi és illemszabályok megantatására, heti egy órai időt szentel. Font említteték könyveket a sz.-udvarhelyi könyvkereskedők már meg is hozták s így a szükséges példányokat, megrendelésre bár kinek megküldhetik I. korona 20 fillérért, illetve 8 fillérért. Meg vagyunk róla győződve, hogy tanítóinknak ez újabb nemes törekvés, feltétlen siker fogja koronázni, kivált ha a szülők és egész társadalom is segítségükre siet szorgalmas tanítói karunknak.

— **Ipari hitelszövetkezet.** A községi Hitelszövetkezet igen t. Igazgatóságát kérdezzük: mi lesz az Ipari Hitelszövetkezet?

— **Emléket az agyafalvi réten.** Az agyafalvi szekely emlék alap javára adakoztak Solymosi Edne 96 számú gyűjtőívén 15 korona, Bakó Bálint, nagykárolyi bírósági végrehajtó küldött Konec Armin gyógyszerész urhoz és Konec Armin ur Betegh Pál urhoz, Betegh Pál ur kezemből 55 korona 90 fillért, összesen 70 korona 90 fillért, azt hozzáadva a már begyűlt 3965 korona 66 fillérhez az alap összege tesz 4039 korona 56 fillért, nem mulasztatom el helybeli gyógyszerész, Konec Armin ur által felajánlott 50 korona értékű igás napszakot megemlíteni, mely már a „Szekely-Udvarhely“ 31. számú lapjain közzé lett téve, hogy annak idején hazafias ajánlatát igénybe fogja venni a szoborbizottság. Fogadják a nemesszívű adakozók hazafias adományaiték a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Sz.-Udvarhely, 1901. augusztus hó 24-én. Ferenczi János, végr. biz. pénztárnok.

— **„Felhívás“-sal** tudatják a „Szekelyek! Szeretett polgártársak!-kal Maros-Vásárhelyről, hogy Kossuth Ferencz „Közénk érkezik ez év szeptember hó 17-én a szekely fővárosba Maros-Vásárhelyre, 18-án bejárja a Maros és Nyárád völgyét, 19-én Erdővidékét, 20-án a két Homoród völgyét, 21-én végzi útját a szekely anyavárosban Szekely-Udvarhelyen és Szekely-Keresztúron.“

— **Erdőőri és vadóri szakvizsgák.** Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október hó 14-én és az erre következő napokon Budapestben, Pozsonyban, Beszterceban, Miskolcban, Kassán, Maramaros-Szigeten, Debreczenben, Kolozsváron, Szekely-Udvarhelyen, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesváron, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadóri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapestben, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsváron a vármegye székhelyében délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatódni megtartani. A m. kir. földmívelésügyi miniszter hirtelményt bocsátott ki, mely szerint felhívottak mindazok, a kik az erdőőri szakvizsgát, vagy a vadóri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat a vizsgák székhelyeire

nézve illetékes hivatalokhoz 1-ig nyújták.

— **Meddig érintos államjegyek** a következő módöt förtöltés és átvtalása 1902. megszünt a maglok, valamint a clok a náluk megforintos és ötvennaplót kezdve töl államjegyekre nézettség, hogy fizearuár hó 28-ikave magánforgalomban 28-ikave bezárola az 1892. évi XVII. tési értékekben, meket koronával szrak és hivatalokforintos és ötven31-ig fizetésekérintos és ötvenben más törvényben államjegyekber 2-től kezdvepedig budapestiszigati területén tani. 5. 1903. év hó 31-ig ezek az államjegyek mar tyeken fogadandzökre leendő arintos államjegyekhatáridőnek elteváltására vonatksznük. (Erre voltarmegyenk als három fozszolga polgarmesterének

— **A tanító** tásügyi miniszter nyugdíjtörvényét utóbb valamennyi utján kérdőíveket desek vannak. A kéri vissza.

— **Vatoma** tudósítónk, hogy sága a napokban pesti magnyak Deutsch hangzalközönség nyakakat, melyek a lehamisítások volaki az ő magyvenken károsodópálát, mert az magyar loherem 90 százalék, ő olyan amerikai képessége csak már nem lehet a gazdaközönsé rábizonyítható

vaszszal azután Gyulánál, mely amerikai magyküldött és ezen nagymennyiség elkobozták és igazgatási bizogazgatási bizomagyar magke vidéki gazdaködtet, hogy a keny árokot a tásért egy izbe elzárásra, 800 megfizetésére gazdaközönségvetőmag vásárenken megkötelendő szükse meghízható mket. Ez az ese

— **Párbe** bíró: Ugyan ültetni valót hogy legyen komám a muszép oltovány el sokat s m gamat a vég Hisz ez mind Bíró: Ezek vaczkor fa, megjárta m. En nem is, nekem.

— **A** munkát irt A munka fe reskedelmégyre, a se eladás, szá alókat. A

A magyar fogja szolgálni.

névze illetékes kir. erdőfelügyelőhöz folyó évi október hó 1-ig nyújták be.

— **Méddig érvényesek az öt forintos és ötven forintos államjegyek?** Ezen államjegyeknek a bevonása a következő módokat követeli: 1. Az o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyek kiadása és átváltása 1901. évi szeptember hó 1-vel teljesen megszűnt a magyar kir. állami pénztárak és hivatalok, valamint a cs. és kir. közös pénztárak és hivatalok a náluk meglévő vagy hozzájuk befolyó o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyeket a fent jelzett naptól kezdve többé ki nem adhatják. 2. Az ezekre az államjegyekre névze fennálló az ez általános kötelezettség, hogy fizetéseik elfogadandók: 1903. évi február hó 28-ikával megszűnik. Ezek az államjegyek a magánforgalomban tehát csak 1903. évi február hó 28-ikáig bezárólag fogadandók el névértékben, illetőleg az 1892. évi XVII. t. cz. 23. §-ában megállapított fizetési értékben, mely szerint névértékük minden forintja két koronával számítandó. 3. A m. kir. állami pénztárak és hivatalok, valamint a cs. és kir. közös pénztárak és hivatalok azonban kötelesek ezeket az o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyeket 1903. évi aug. 31-ig fizetéseik elfogadni. 4. A felmondott o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyeket teljes névértékben más törvényes fizetési eszközökkel, a melyek azonban államjegyek nem lehetnek, — 1901. évi szeptember 2-től kezdve kizárólag az Osztrák-Magyar Bank és pedig budapesti fiókjaitól és a magyar korona országai területén működő fiókjaitól fogva bevaltoni. 5. 1903. évi szeptember hó 1-től 1907. évi aug. hó 31-ig ezek az o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyek már csak a 4. pontba említett beváltási helyeken fogadandók el más törvényes fizetési eszközökre leendő átváltás végett. 6. 1907. évi augusztus hó 31-ike után ezek az o. é. öt forintos és ötven forintos államjegyek már nem váltathatók be és ennek a határidőnek elteltével az államnak az államjegyek bevitására vonatkozó mindennemű kötelezettsége megszűnik. (Erre vonatkozólag a belügyminiszter rendeletét vármegyénk alispánja 12251—901. alisp. sz. a. m. n. d. három főszerelőihez és Székely-Udvarhely város polgármesterének közzététel végett kiadta.)

— **A tanítói nyugdíjtörvény revíziója.** A közoktatásügyi minisztériumban már megindultak a tanítói nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozó munkálatok. Legutóbb valamennyi tanítóhoz küldték a tanfelügyelőségek útján kérdőíveket, melyeken a nyugdíjra vonatkozó kérdések vannak. A kérdőíveket a minisztérium sürgősen kéri vissza.

— **Vatőmagvak hamisítása.** Budapestről jelentik tudósítónk, hogy Budapest főváros közigazgatási bizottsága a napokban tartott ülésén Deutsch Gyula budapesti magvakkereskedő hamisítási ügyével foglalkozott. Deutsch hangzatos ígéretekkel szóta a vidéki gazdaközönség nyakába a különböző gazdasági vetőmagvakat, melyek a legtöbb esetben silányak, illetve üyes hamisítások voltak és természetes, hogy az a gazda, aki az ő magvaiból vásárolt és azt vetette el — érzékenyen károsodott. Leginkább a löhere-magvakkal manipulált, mert az az üzlet nagyon jövedelmező volt. A magyar löheremag csiraképesége ugyanis több mint 90 százalékos, ő pedig a kitűnő magyar löhere magot olyan amerikai silány maggal keverte, amelynek a csiraképesége csak 60 százalékos tesz. Az elvetett magot már nem lehet megvizsgálni és így hiába panaszkodott a gazdaközönség — a csaló magvakkereskedőre, nem volt rábizonyítható bűnös manipulációja. Az idén kora tavasszal azután váratlanul vizsgálatot tartottak Deutsch Gyulánál, melynek során konstatálták, hogy 32 zsák amerikai magot pár nap alatt megrendelőinek szétküldött és ezenkívül az üzletében és a kőraktárakban nagymennyiségű ilyen magot találtak. A löheremagot elkobozták és a vizsgálatot ellene megindították. A közigazgatási bizottság Deutsch Gyulát, tekintve, hogy a magyar magvakkereskedeleme jó hírnevének a külföld és a vidéki gazdaközönség előtt való megromlására törekedett, hogy a vidéki gazdáknak a hamisítással érzékeny károkat okozott, és végül, hogy vetőmag-hamisítást egy ízben már büntette is volt — tizenöt napi elzárásra, 800 korona pénzbírtetésre és a költségek megfizetésére ítélte. — Ebből az esetből is láthatja a gazdaközönség, hogy mennyire óvatosságnak kell lenni a vetőmag vásárlásánál, mert lelkesen kereskedők érzékenyen megkárosíthatják és épen ezt elkerülendő, feltétlenül szükségük van a gazdáknak arra, hogy teljesen megbízható magvakkereskedőnek szerezzenek be szükségletüket. Ez az eset kell, hogy óvatosságra intse a gazdákat.

— **Párbeszéd a csemetélletesről.** — B. községi bíró: Ugyan édes komám uram, minek hozta ezt a sok ültetni valót? — K.: A falkolamba akarom elrakni, hogy legyen nekem is. A tavaszon megoltom őket. Látá komám a multkor, hogy a felvidéki komám egy szeke szép oltoványt hozott ide. Olesón adta, ajándékozott is el sokat s még is sok pénzt kapott. Megszégyellem magamat a vén fejemmel. — Bíró: Oh, komám uram. Hisz ez mind tövisfa! — K.: Ugyan mit beszél? — Bíró: Ezek között még egy sines sem vadalma, sem vaczkor fa, mert ez mint tövis! — K.: No akkor ugyan megjartam hát. Ne mondja meg ezt senkinek. — Bíró: Én nem is, de más elmondhatja. — K.: Akkor jaj nekem.

— **A sertés Magyarországon** czim alatt szakmunkát írt és adott ki Dörner Béla kir. gazd. intéző. A munka felőle a sertés tenyésztésére, hizlálására, kereskedelmére, forgalmára, betegségekre, állategészségügyre, a sertés fogyasztására, a sertés értékesítésére (vétel, eladás, szállítás, kiállítás stb.) vonatkozó összes tudnivalókat. A munka ára 5 korona ugyan, de azoknak, kik

nek a közigazgatási bizottság elnöksége azt javasolja, a szerző adja engedelményével is. A szerző lakik Budapestben, VII. Bethlen-utca 45. sz. alatt.

— **Nyilvános köszönet.** A bethfalvi Erzsébet-kut folyó évi augusztus 25-én tartott felavatási ünnepélyen felüljizettek: Gálly Kálmán 3 K, Sándor József 2 K 50 f, dr Jankovich Pál 2 K, Jaeger F. József 1 K 50 f, Szőke László, Fodor István, Göncz Károly, özv. Miklósi Károlyné, dr Szabó Károly, Dollny Róbert 1—1 korona, Kolcsár István 70 f, Pál Sándor 60 f, Szabó Ferencz, Bodor István, Felszegi Dénes, Kovács István, Bokor János, Zucher Vilmos, Zimmermann Károly, Raffaj Domokosné, László Ferencz, Pek József, Bihari Mór 50—50 fillér, Szecsi Károly 30 f, Sövény János 20 f, Beke Albert, Szalai Miklós, Ruthen N., Márton Viktor, Bíró István 10—10 fillér. Adakoztak a kut javára: nagysolymosi Konez Armin 25 kg. czeemetet és 1 koronát, Lengyel Samu, dr Lengyel Árpád, Dollny Róbert, Fodor István 1—1 koronát, Walter Ferencz a kuthoz egy 5 korona értékű csatornát. Munkálattal hozzájárultak: Jakab Albert, Baczó Lajos, Kárdalos Mozes, ifj. Pál Sándor, Belle Zoltán és a bethfalvi ev. ref. dalkar tagjai, összesen 60 korona értékben. Fogadók a nemes szívű adakozók és önzetlen munkások a rendező bizottság hazatias köszönetnyilvánítását.

— **Nőfenyképés városunkban.** Vasadi Katica Gizella fenyképész Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca, Huszar-féle telek), most berendezett fenyképészeti műtermében a legkényesebb igényeket is kielégítő, művészi kivitelű fenyképeket készít igen elonyós árakkal.

— **A t. lentermelő közönség figyelmébe ajánlom legolcsóbb és legjobb lengereblyeimet, ára darabonként 2 forint 10 krajczar. Tisztelettel: Papp Z a k o r Endre vaskereskedő, „Az Arany kaszához.”**

— **Zongora- és énektanítás.** Kertész Albertné zongora- és énektanító, zongora- vagy műzenei órákat ad kezdőkötől a legmagasabb iskoláig. Ezenkívül úgy gyakorlati, mint nyelvtani órákat ad a nemet- és franczanyelvből is. Irányelve a tanítással fokozatos haladás s különösen gyakorlatok által önállóságra vezetni a növendékeket. Ugyanott hegedű-órák is vehetők!

— **Hesesi görögdiánye** legutányosabb árban Gál János fűszerkereskedésben Székely-Udvarhelyt kapható.

— **A pálinka áldozata** lett Szilágyi Tóth Lajos bethfalvi lakos. E hó 6-án a mafelelvi utumnakatonál dolgozott s közben a Pap András korcsmájában leitta magát. A mint a malomarkból vizet merített, fejfel a vízbe bukott és belefullt. Felcsége és egy gyermeké maradt.

— **Újvi üdvözlések.** Az izraelita újvi alkalmából magyar és héber feliratu újvi köszöntők dus választékban és jutányos áron kaphatók lapunk kiadóhivatalában.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillért körül a kiadóhivatal.

Hirdetmény.

A kecseti erdőn, az ut mentén, mufa feldolgozása után maradtól fa-hegy, forgács, töke-fa, sas- és karónak való fa szeptember és október havában eladatik. Két marha után való terü egy korona, válogatott fa alku tárgya.

Jegy előre váltandó ki.

Kecseten, 1901. szept. 1-én.

Szabó Domokos.

36 gyermek részére teljesen új szerkesztésű **iskolalapad** olcsó áron eladó Márton István építésznel Homoród-Remetén.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fomengel Gyulánál kaphatók.

Legszebb művészies képes levelező-lapok a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Kitűnő Kisküüllömenti ó- és új **borok** kaphatók 1 hectótól 200 hectoliterig 18—19 forint-jával **Balavásáron** dr Hersch Jakabnál.

Valódi bort venni akarók kérjenek árjegyzéket Székely Borkereskedéstől Székely-Keresztur.

Calcium carbidot legelőnyösebben szállít a bosznia villamos művek magyarországi vezérképviselője; valamint szabálmintát is készítő és a ki valóbbakat értékesítő; ugyancsak mindenféle gépszeti és elektai technikai berendezést pontosan kiad: **Takacs György és Társa** mérnöki iroda Budapest, VIII. szentkirályi-utca 10. sz.

Lakás kerestetik, mely két szoba és egy konyhából áll. Ki által megmondja a kiadóhivatal.

Egy csinos lutorozott szoba külön bejárattal, valamint két fiatal ember részére külön szoba reggeli, ebéd- és vacsorával kiadó. Czim: **Barbás Ferencz** fazekas-mester-féle házban Attila-utca.

Csarnok.

Egy aggódó apa levele fiához.

Valóban azt sem tudom, hogy kezdjem soraimat mert az aggodalom, szomorúság, rajtam és a közösség érzelmei váltakoznak bennem, szílei szívemet el keserítik, irántad való szeretetemet pedig majdnem elfojtják.

Te, a kinek hivatásod lenne, ha elhalok, anyádat és testvéreidet támogatni, a helyett, hogy ez iránti kötelességtől áthátva szellemi fejlődésre és peidas magaviselet gyakorlására törekedjél, továbbá a helyett, hogy saját jövőd biztosítását s zülőidékedmet tartandó éjjel és nappal szemed előtt, oly életmódot folytass, mely megbontakoztatja szülőidet, kik igazán szeretni tudnak tégedet s engesztold magától barátodat s végül a miyeit megörvendeztetel ellenségeidet! Igen! Mert egy ifjának nem az a feladata, hogy az élvezeteket hajhassza; nem lehet élvezete, hogy a szülői utalom ellea cselekedjék, nem nyerhet lelki megnyugvást és erkölcsi üdülést abban, ha szellemi togekonyaság és testének fejlődését akadályozó életmódot folytat.

A kicsapongó élet megbosszulja magát! Nem akarok erkölcsi predikációt tartani, mert ahoz sem idóm, sem kedvem nincsen; de mert eddigi figyelmeztéseim daczara azt látom, hogy „jó barátod” a rossz útra tereltek s talán könnyelműséged is inkább arra vezet, hogy aszerint tegy — mint hogy tülhajtott szenvedélyed, szilárd elhatározással, keif megfontolással és öröhlően erélyiel megkezd, szükségesnek talalom egyet mást megírni.

Nem tudom mi bajod, csak látom — már régóta — hogy ki vagy forgatva saját enedből. Nincs élettapasztalod, ezért nem csodálom, hogy szülőidél s így tolem is — mert talán rossz uton haladsz — inkább félsz, mint szeretsz!

Pedig (jól jegyezd meg), az életben hiába keresel jobb barátot, őszintebb jöltevet, gyengéid iránt elnézőbb embert, mint szülőid s különösen én, ki mindenkinél jobb tanácsosul tudlak vezetni, támogatni és segíteni.

Miert nem vagy tehát őszinte? Mondd meg mi bánt? Mert az ideten gondoztas, vagy az ok nélküli szenvedés és könnyelmű magviselet: soha sem segíthet a legesekélyebb tajon sem. De az Apád segítségével, szeretele, jöndulata és tapasztalt tanácsa: biztos vezető lehet az életben! — Ha barátodnak a segítségére szorulsz: lenéz. Ellenséged: kinevet!

Tanácsom tehát: tegy őszinte! Nem vagy engedelmessé! Mert megparancsoltam, hogy estei 10 órán tul ne maradj kívül a hatozól s különösen megtiltottam az eszszakaszt. Megis teszed. Mi ez?

Azt kívánod, hogy Apád elhalgassa viselkedésedet! Édes fiam! Tudod ugye, hogy nem helyes a mit teszel? Látod! Anyád veimmel együtt aggódik miattad és azért őszinte velem szemben; a mikor segítségdre hív egyfelől, másfelől pedig nem akar megcsalni a hallgatással; miután tudja, hogy halgatása a te romlásodra lenne!

Levelem kezdeten kifejeztem aggodalmamat, azért írtam neked, hátha irásban inkább megértesz és többször előlvszva úgy Tégéd, mint a szülőidét megnyugtató irányba haladsz. Azt hiszem nem késő, tehát „Terj meg” édes jó szülőid öröme és megelégedése. Meglátod, hogy mily jól fog neked is esni, ha nem kell semmit magad szemére hányni, hanem önelégült leszed.

Még sokat, de sokat irhatnék, de remélem elég ennyi, hanem, majd többit teszek.

Megtiltom, hogy anyádnak — soraimért — a legesekélyebb szemrehányást is tedd. Most nem haragszom, csak fáj a szívem, ha arra gondolok, hogy nem értetted meg.

Szerető apád.

Közgazdaság.

Kérem az erdélyrészi komlótermelőkhöz! Szóval és irásban, hírlapban és levélben hirdetem, hogy Budapestben ez év okt. 1-től 10 ig országos komlókiállítás rendez az O. M. G. E., mert ez az országos faktor szükségesnek tartotta, hogy a hazai és külföldi sörgyártók és komlókereskedők megismerjék a mi komlóinkat is. A kiállítás birta a tavaszon indult meg s daczara a szelőkört, de meg személyes híradásnak, az erdélyrészi termelők közül csak Heviz, Algyógy, Ilyfalva, Székely Udvarhely, N-Borosnyó, Zagon, Lapsunyákról jelentkeztek a kiállításra! Lesajto és lehetetlen is — lenne, ha az ország legnagyobb komlóterületéről többen nem jelentkezének, s nem küldének be a fel kgr. komlómintát akkor, mikor az semmi fáradsággal, alig egy korona költséggel jár! Nem is desperálók meg a siker felett, mert sok komlótermelő szobeli ígéretet bírom, hogy a kiállításon részt fog venni, mégis tisztelettel kérem a vármegyey gazdasági egyetli útjár urakat, segesvári komlószövetkezetet, közgazdasági előadókat, buzdítsák s vilagosíták fel a megyebeli komlótermelőket, hogy a jelzett kiállításra komlómintákat szept. 10-ig be-jeleentsék és szept. 26-ig be is küldjék. — Cserur Lajos, komlótermelési szaktanár. — Mint az erdélyrészi mezőgazdaság egyik organumának, ezen felhíváshoz nekünk is van pár szavunk. — Szomorú lenne, ha az erdélyrészi 200 s egynehány komlótermelő közül csak hét venne részt az O. M. G. E. ezen fontos kiállításán. Nemesak azért lenyeges, hogy jelzett helyen minél tömegesebben mutassuk be komlóinkat, de mivel szemünk előtt folyik le a szaktanár ur működése, tudjuk, hogy havonva 12—14 napot mindig komlóskertjeink között tölt, székhelytöre érkezve pontosan válaszol, megfelel a hozza süitűn érkező lev. lapokra, levelekre, sürgönyökre stb., de szorgalmas informálja komlóelődolgozókat a saját is: kevésbbé találjuk ambícionálnak, hogy faradozását csak 7 minta bejelentésével halajja gazdaközönségünk! Magunk részéről is kérjük komlótermelőinket, hogy a jelzett kiállítás sikere érdekében akar az O. M. G. E.-nél (Budapest, Üllői-ut 25.), akar az E. G. E. titkári hivatalánál, vagy a komlótermelési szaktanárnál (Kölcse-

várt, Hunyadi-tér 6. sz.) szeptemb. r 10 ig egy rövid levélben jelentsék be kiállítási szándékukat s a fel kgr. mintát pedig egyenesen a „Köztelekre” küldjék a postán szept. 24—26 közt. A bejelentő lapra, bejegyzendő: 1. Hány holdas a komló? 2. Milyen fajta? 3. Mennyi az össtermés? 4. Laptarsakat is kérjük ezen hirdetemny átvételére.

Komló-gyűlés Segešvárt. A segesvári komlótermelő szövetkezet mult hó 27-én közgyűlést tartott, melyen az elnök: Beldi László főispán indítványára az alap-szabály némely pontját változtatták meg a sikeresebb szövetkezeti működés okából. Ugyanekkor új igazgatókat választottak gróf Haller János és báró Kemény Geza komlótermelő személyében. Az idei első segesvári komlóvásár napján szept. 5-ike jelölteleit s azonnaltul minden het csütörtökön tartatik vásár. Az indítványok során meghallgatott az E. G. E. kiküldöttje, Eber Ernő s. titkar indítványa, hogy ugyanis tekintve, hogy a szövetkezetben egész Erdélyből vannak tagok, annak czime: „Erdélyrészi Komlótermelő Szövetkezet” legyen, s hogy valahára a magyar sörgyártás közvetlen komlófogyasztónkka váljék, de meg hogy nemi alapja készítsessék egy hazai komlókereskedelemnek, a mely a fogyasztó sörgyártásnak hitelt, a termelőnek előleget nyújt, szükségesnek tartja, hogy a szövetkezeti komlóértékesítés a központi orsz. hitelszövetkezet közbenjárásával tanulmányoztassék. Indítványok előkészítés végett kiadatik az elnökségnek s azokat a jövő közgyűlés fogja tárgyalni. Abraham L. ügyvezető igazgató külföldi komló-körutya nyoman jelentést tesz a homiótermes állásról és annak világgiazi helyzetéről, s konstatálja, hogy bár Nemetszágban gyenge a termés, de Csehországban, Belgiumban és Angliában igen megjavult, úgy az ideai közepesen alul lesz. Sőt ajánlja, hogy a gyenge komló eladásával sietni kell! Jelen voltak meg: Somogyi Albert közgazd. előadó, Cserur Lajos komlótermelési szaktanár, Lang Marton a szász gazdasági egylet képviselőjében, a földművelésügyi kormány kiküldöttje pedig Bartók Geza felügyelő volt, aki a gyűlés vege az elnököt első közgyűlése alkalmával annak nevében üdvözölte.

Hogyan juthatunk olcsón diófa csemetéhez? A földművelésügyi m. kir. miniszter ur ó. b. ügyelősége-nak a segesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz intézett 49131. számú körrendeletének kivonatosa másolata:

„Kendikezesemre áll 50,000 darab 3—5 éves szepen fejlett diófa-csemete, melyet Gurahoncz (Arad-megye) vasuti állomáson — a csomagolási költségeket is beleértve — husz (20 fillér) ár fejében az egyes közsegeknek, közbirtokosságoknak vagy magánosoknak adományozok.

Jelentkezni lehet irásban a segesvári m. kir. erdőhivatalnál 1901. évi szept. hó 10-ig.

A kik 100 darabnál kisebb mennyiséget kívánnak, a szállítási költségek apasztása és a kezeles egyszerűsítése végett, csoportosuljanak, mely eseten a megjelöltük neve is bejelentendő.

Szegényebb sorsu birtokosok — a vasuti szállítási megterítése ellenében — államségélyként ingyen kapják a diófa-csemetét.

Kelt Budapestben, 1901. július hó 26-án. A miniszter megbízásából: Tary, s. k.

Szerkesztői üzenet.

— Télihiány miatt, jövő számunkra maradt. L. G. e. f. j. Baróth. A bekiadóit 99—1901. sz. jegyzék könyvi kivont csakis a „Nyit tér”-ben közzétehető. Sziveskedjék kiadóhivatalunkat értesíteni, hogy a költségeket ki fedezi?

P. I. B. Oklánd. Mielőtt bekiadóit közlemény nyilvánosságra hoznók, kérjük alkalmilag — saját érdekében — szerkesztőségünkbe fáradni.

F. Sz. L. Budapest. Bocssám meg a tévedésért. Azt hiszem, most pontosan megy. Szives üdvözlét!

BETEGH PÁL,

felelős szerkesztő és kiadóhivataladonos.

M. kir. államvasutak. Keleti vonal.

NYARI MENETREND.

(Bukarest—Erasco—Budapest—Bécs.)

Érvényes 1901. május 1-től. Érvényes 1901. május 1-től.

Állomások		Érk.	
1-III.	1-III.	1-III.	1-III.
7:50	9:15	Bukarest	9:10 8:05
8:32	1:12	Predeal	9:31 1:11
5:08	2:45	Brassó	2:09 8:00
2:25	10:24	Kézdi-Vásárhely	6:53 1:35
10:15	—	Bukarest	— 6:55
8:54	—	Palanca	— 6:27
9:50	5:17	Gyimes	1:50 5:57
5:06	12:31	Sepsi-Szt-György	4:35 10:33
7:10	3:00	Székely-Udvarhely	1:59 6:12
7:26	3:16	Bikafalva 11. sz. örh.	1:40 5:54
7:38	3:29	Bögöz	1:27 5:41
7:57	3:54	Nagy-Gálambfalva	1:10 5:22
8:13	4:11	Bethfalva 6. sz. örh.	12:41 5:01
8:29	4:27	Székely-Keresztur	12:32 4:53
8:33	4:29	Holdgassz.-falva a. sz. örh.	12:13 4:35
8:42	4:38	Uj-Székely 2. sz. örh.	12:03 4:25
8:56	4:54	Héjjasfalva	11:48 4:14
9:45	5:49	Segešvár	11:10 3:32
11:50	6:56	Kis-Kapus	9:43 2:01
7:41	4:40	Nagy-Szeben	1:20 9:15
12:58	7:35	Küküllőszög	9:04 1:02
4:05	1:53	Sóvárad (Korond-föld)	2:48 3:25
2:07	8:06	Tövis (Arad fele)	8:32 11:52
3:11	8:54	Székely-Kocsárd	7:50 10:44
12:25	5:43	Maros Vásárhely	7:26 10:14
3:46	9:24	Aranyos-Gyeres	7:55 10:45
3:00	8:52	Torda	5:55 8:33
6:13	11:01	Kolozsvár	2:17 3:42
11:04	2:35	Nagyvárad	12:47 1:33
1:19	4:03	Püspök-Ladány	9:15 8:30
7:10	7:50	Budapest	2:10 10:00
1:50	1:50	Bécs stb. Bruckon át	— —

Hivatalos rész.

Tűzifa szállítás. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 12124-901. alisp. Hirdetmény. A vármegyeházban, levő hivatalos helyiségek részére az 1901-902 évi téli idényre 350 köbméter száraz bükk tűzifa szükségeltetvén, ennek biztosítása végett folyó évi szeptember hó 19-én d. u. 3 órára a vármegyeház kistermébe árlejtést tűzök ki. Vállalkozni ohajtok kötelesek 1 koronas helyegyel ellátott írásbeli ajánlataikat folyó évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig hozzani annál bizonyosabban beadni — mert a később beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatban világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő a szállítási hirdetményben körülírt feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. A feltételek a hivatalos órák alatt az alispáni irodán megtekinthetők. Szállítási feltételek: 1. vállalkozó köteleles az elvállalt 350 köbméter száraz bükk tűzifát két részletben, meg pedig felet 175 köbmétert 1901. október 15-ig a vármegyeház udvarára szállítani megpedig egy méter hosszúságban — öt méterekre rakni és a megvegyagadnak szabályszerűen átadni. 2. Az esetben, ha az építészeti hivatal kiküldöttje a szállított fa felmérése alkalmával hiányt talál, azt vállalkozó köteles külön felszámítás nélkül pótolni. 3. Minden e vállalatra szükséges belyeget köteles vállalkozó hordozni. 4. A fa felmérés és átvétele után a vállalatit összeg kiutaltatik, az első ízben szállított fa árából 10 százaléka banatpénz gyanánt visszatartatik, mely összeg azonban a szállítási teljes befejezése után vállalkozónak belyegetlen nyugtájára kiutaltatik. Székely-Udvarhely, 1901. évi augusztus hó 24-én. Dr. Damokos, alispán.

Felfogott és eltévedt állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 11467., 11609., 12033., 12197., 11545., 12240-901. alisp. szám. Valamennyi község előjáróságának. Közhírítéssel végett értesitem, hogy Oroszhegy községben 1 drb 1 évet töltött kékes szőréű üsző (jegytelen) és hó 2-től; Bágy községben pedig egy 4 éves tehén bival és hó elejétől; Felső-Sófalva községben e hó 20-tól egy 2 éves (minden jegy nélküli) fehér ökrinó, Oroszhegy községben pedig 1 drb éves fehér szőréű, széles fejú, fehéres szarvú, jegytelen ökr, (egy kis cseleg kötéllal felkötve) felfogva tartatik. Továbbá zetalaki Petres Viktornak 2 drb két éves, veres schweitzer-tinója és szentgyörgyfalvi Simó Katalinnak 1 drb egy és fél éves, szürkés szőréű, szilárszaru üsző tinója „Bükk” béli pusztáról ezeltől 3 héttel eltévedt. Székely-Udvarhely, 1901. aug. 28. Dr. Damokos Andor, alispán.

Jarványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12407., 12359., 12475., 12481-1901. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előjáróságának. Közhírítéssel végett értesitem, hogy Parajd község sertésállományában a sertésorbanz lelepett és az udvar zárat elrendeltetett. — Továbbá a Bethfalva község sertésállományában járványosan uraigott sertés-orbanz, valamint a H-Karacsonfalva és Füle községben járványosan uraigott sertésvesz megszűnt és a vonatkozó köz-egri zárat feloldatott. Székely-Udvarhely, 1901. szeptember hó 3-án. Alispán helyett: Gróf Lazar Adam, főjegyző.

Sz. 894-901. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelykeresztúri kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy az Albina nagyszabéni tukarek és hitelintézet végrehajtónak Borogán Juon tekei lakos végrehajtást szenvedő ellen 138 korona tekekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székely-udvarhelyi kir. törvényszék a sz. keresztúri kir. bíróság területe levő m. feleki 173. sz. tjkben foglalt 93 és 641 hr. sz. egész ingatlanra 418 K, 247 és 248 hr. sz. egész ingatlanra 2 K, 522 hr. sz. egész ingatlanra 24 K, 607 hr. sz. egész ingatlanra 12 K, 703 hr. sz. egész ingatlanra 2 K, 959 és 960 hr. sz. egész ingatlanra 62 K, 971 hr. sz. egész ingatlanra 46 K, 1102 és 1103 hr. sz. egész ingatlanra 58 K, 1120 és 1120 hr. sz. egész ingatlanra 17 K, 1145 hr. sz. egész ingatlanra 36 koronában az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi okt. hó 2-ik napján d. e. 9 óra or M. Felek községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikiáltási áron alól is eladattni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendeet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a banatpénznek e bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság. Székely-Keresztúron, 1901. évi június 23-án. VERESS, kir. albiró.

PANAJOTH ALBERT műlakatos KERÉKPÁR RAKTÁRA Székely-Udvarhely. Kossuth-u. 44. Nagy választék: Kaiser-, Styria-, Regent- stb. kerékpárokból. Legolesobb árak. Az összes felszerelések kaphatók. Lakatos munkák, sárkerítések, villamos csengők, ti zelik stb. esetleg előnyös részletfizetésre is. Kerékpárjavító műhely. Csak szolid kivittel és olcsó ár a jelszavam.

385-1901. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a budapesti VII. kerületi kir. járásbírósg 1901. évi Sp. IV. 443. 3. számú végzése következtében dr. Boros Jakab budapesti ügyvéd által képviselt Ries és Berkovits budapesti cég javára Zappé Béla és t. h.-okládi lakos ellen 887 kor. 56 fil. s jár. erejéig 1901. évi június hó 10 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 1820 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 szodakészítő gép, 1 leparló kazán hűtő-készülékkel, 260 szodás üveg, 1 női kerékpár, 60 állvány edény győgszernek, 4 női fecskendő, 20 vegyes finom szappan, házbutorok, egy varrogép és többféle könyvek nyilvános árverésen eladattnak.

Mely árverésnek az okládi kir. járásbírósg 1901-ik évi V. 1902. számú végzése folytán 887 korona 56 fil. tőkekövetelés, ennek 1901. évi február hó 1. napjától járó 6 százalékos kamattal, 1/2 százalékos váltó díj és eddig összesen 112 korona 45 fillérben bíróilag már megálapított költségek erejéig H.-Okládon alperesnél leendő eszközösére 1901. évi szeptember hó 10. napján délután 2 óraja határidőül kitéztek és ahhoz a venni szándékozók cly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igényelők, szükség esetén becsárón alul is el fognak adattni. A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Okládon, 1901. évi aug. hó 8. napján.

POLLÁK IGNÁCZ, kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 1053-1901. körj.

Arverési hirdetmény.

Alulirt község előjárósága ezennel közhírre teszi, hogy Homoród-Szent-Márton község koresmaháza a hozzátartozó melléképületekkel együtt 1902. évi január 1 től kezdődőleg 6 (hat) egymás után következő évre leg többet igényelnek folyó évi szeptember hó 22-én délelőtt 8 órakor a községházánál nyilvános árverésen haszonbér fog adattni.

A haszonbérleti időtartamra az italmérsi engedély a bérlo nevére at fog iratni. Az évi kikiáltási ár 600 koronában állapított meg. Az árverés egyéb feltételei a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Homoród-Szent-Márton, 1901. augusztus hó 26-án.

Godra Mihály, Szabó Mózes, körjegyző. k. főbiró.

Az új tanév kezdetével ajánlom legduzsabban felszerelt

könyv- és papir- kereskedésemet

a hol mindenemü szükséges tankönyv, írórajz- és tanszer a szokásos olcsó árban szereshető be.

Betegh Pál, könyv- és papirkereskedő

Eladó őszi vetőbuza.

A nagyérdemü gazdaközönség figyelmét felhívom, hogy a már évek óta raktáron tartani szokott legszebb és legjobb fajta

vetőbuza

a hét folyamán megérkezik, azt tisztelt vevőimnek mérsékelt áron bocsátom rendelkezésre, csiraképessége és tisztaságáért teljes felelősséget vállalok.

Székely-Udvarhely, 1901. szeptember hó.

Kiváló tisztelettel: Gál János.

KOVÁCSMESTER SZÉKELY-UDVARHELYT.

A Kossuth-utcában (saját ház) megnyitottam

kovácmester műhelyemet,

hol a kor igényeinek megfelelő kivitelben készítek: kocsikat, szekereket, épületek kovácmunkáit, elvállalok lovasalatt, régi harangok elfordítását és mindennemü javításokat, pontosan a legutányosabb kivitelben.

Hosszas, más vidékeken tett tanulmányaim alapján nyitottam meg a modern technika vivmányaival rendelkező üzletemet s a n. é. közönség szíves pártogását kérem

Likman Palás, kovácmester.

ÉPÜLET- ÉS BUTORASZTALOS

Iffj. Viszhányó István

SZ-UDVARHELYEN, Kossuth-utca, Posta-udvar.

Ajánlja mindennemü az asztalos szakmába vágó munkálatait, u. m. szalonok, hálószobák, ebéd- és hivatalos helyiségek, irodák és iskolák, vendéglők, kerthelyiségek és mulató helyek berendezését. — Szobák padolása, ablak és ajtóbeállítások.

Szolid árak. — Csinos és tartós munka, Székely butor.

Izléses székely stílus tulipános butorok művészi kivitelben és festéssel. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Szíves támogatást kér tisztelettel

Iffj. Viszhányó István, épület- és butorasztalos.

BARTHA ANDRÁS

cipészemester SZÉKELY-UDVARHELYT

Kossuth-u. 21. (Zálogház mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe a Kossuth-u. 21. sz. (Zálogház mellett) egész ujjonnan berendezett férfi- és női

KÉSZCZIPÓRAKTÁRÁT és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készült kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontosággal, jutányos árak mellett férfi-, női- és gyermekcipőket. Sokoldalú tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri.

Grünwald Albert butorokkereskedő Brassó. Kapu-u. 47-49. Legnagyobb butorraktár a Reinhart Fülöp aradi butorgyáros hírneves készítményei gyári árakon. 30 hálószoba 30 ebédő 50 szalon és több uriszoba barock, renaissance, secessió és ónémet stílusban állandóan raktáron vannak. Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben. Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben. Kezeskedik kitünő minőségű, rendkívüli olcsó árak mellett, Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Épület- és butorasztalos

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemü közönséget, hogy mindennemü az asztalos iparba vágó munkálatakat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyhaberendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtókat és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek művi íróasztalaimat, könyv- és írományállványaimat.

Községi jegyzői és bírói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhely, Szombatfalvi-utca. (Saját házában.)

BIRÓ FERENCZ.

Építések, építkezéseket és tervezéseket, valamint költség-előirányzatokat teljesen szakszerűen és a kor igényeinek megfelelően a legkényesebb izlésnek is megfelelően köz- és magánépületeket teljes berendezéssel elvállal

Vidéki megbízások is a leggyorsabban teljesítetnek.

Egyszerű levélben megkeresésekre azonnali kimerítő tájékozás adatik.

Szolid és felelősség melletti munka.

Vladár Ferencz

építő vállalkozó Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utca, saját házában.

Jutányos árak.

Templomjavításokat, oltártervezeteket s minden e szakmába vágó dolgokat pontosan elkészít.

PAPP ISTVÁN SZABÓ-ÜZLETE

SZÉKELY-UDVARHELYT. (Alsó-piaczterén.)

Ajánlja a legújabb követelmények szerint berendezett

szabó- és szabászaui üzletét.

Mindennemü uri öltönyök mérték szerint, izlésel, dival szerint legpontosabban készítettnek, Legmodernebb minták.

Könyv- és papirkereskedés áthelyezése.

Tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönség és vevőimnek, hogy üzletemet a Konecz-téle gyógytár mellől a Szent-Ferenc szerzet-templom homlokzatával szemben fekvő házam bolthelyiségébe költöztem át.

Gyertyánffy Gábor.

BERKECZY LAJOS

ÉPÜLET- ÉS DISZMŰBÁDOGOS

ajánlja minden e szakmába vágó munkálatait, u. m.: toronyfedés, házfedés, ócska fedelek javítását utólagos fizetéssel is. Készletben minden bádogos munkák, fűrdő kádak, házi czikkek, konyhaeszközök és kertészeti czikkek. — Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Az üzlet 14 évi fennállása a megrendelések és kiszolgálások kifogástalanságáról és szolidaságról tanuskodik. Minél számosabb megbízást kér tisztelettel:

BERKECZY LAJOS bádogos mester, Székely-Udvarhelyt.

B U T O R Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben. Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben. Kezeskedik kitünő minőségű, rendkívüli olcsó árak mellett, Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Pártoljuk a hazai ipart.

Kézsmárky Akos

kocsigyártó és nyerges

Székely-Udvarhelyt (szemben a vasúti állomással) ajánlja minden e szakmába vágó s a legkényesebb igényeket is kielégítő munkáit, u. m.: teljesen új kocsik és szekerek, nyerges, matrácok, ablakredőnyök, képkeret-aranyozások, padló-fenyeszék, festések, stb. elkészítését. Javítások olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan és jutányos áron teljesítetnek. Régi kocsikat és szekereket becserelek, esetleg készpénzen megveszek. Mintajegyzéket ingyen és bérmentve küldök. — A nagyérdemü közönség szíves hazafias pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Kézsmárky Akos, nyerges és kocsigyártó.

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER kovács mester

Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u. 74.

Állandó raktárt tart legjobban elkészített és legkülönbözőbb kivitelű modern

KOCSIKBÓL.

Használt kocsikat becserelek, vagy kijavít a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett.